

รายงานสรุปการสัมมนา PULINET วิชาการ ครั้งที่ 2

ระหว่างวันที่ 26-27 มกราคม 2555

ณ สโมสรสมาคมนักเรียนเทคโนโลยีสุรนารี อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

โดย ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ร่วมกับ

หน่วยงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค

จากการสัมมนา PULINET วิชาการครั้งที่ 2 สามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. การบรรยายพิเศษ เรื่อง “บทบาท ความสำคัญของห้องสมุดในการเป็นแหล่งเรียนรู้” โดย ศ.ดร. วิจิตร ศรีสะอ้าน

ศ.ดร.วิจิตร ศรีสะอ้าน ได้บรรยายว่า ความรู้เป็นปัจจัยที่สำคัญของการดำเนินชีวิต กิจกรรมของสังคม นั้นต้องอาศัยความรู้ในการดำเนินกิจการทุกอย่าง ทุกสังคมจึงมุ่งเน้นที่จะแสวงหาความรู้ สะสมความรู้ สื่อสารความรู้ สร้างความรู้ และใช้ความรู้ ประเทศที่มีการพัฒนามากกว่าคือประเทศที่มีคนที่มีความรู้มากกว่า

การพัฒนาขีดความสามารถในด้านการให้ความรู้ นั้นทำได้หลายทาง เช่น การกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความรู้ ซึ่งเป็นความพยายามที่จะใช้ความรู้เพื่อพัฒนาคนไปสู่การพัฒนาในด้านอื่น ๆ ตัวอย่างที่เห็นในประเทศไทย ได้แก่ การปฏิรูปการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งหมายถึงการขยายฐานความรู้ของประชาชนด้วย นอกจากนั้นแล้วยังใช้วิธีการสร้างและการใช้ความรู้เพื่อพัฒนา เช่น การจัดตั้งมหาวิทยาลัยแห่งการวิจัย

ยุทธศาสตร์สำคัญในการสร้างขีดความสามารถด้านความรู้ ประกอบด้วย

- การศึกษาตลอดชีวิต ซึ่งได้มีการจัดการศึกษาออกเป็น 3 ระบบ ได้แก่ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ (กศน.) และการศึกษาตามอัธยาศัย (ทุกคนสามารถเรียนได้เองตามความถนัดและความสนใจ เรียนได้ทุกที่ทุกเวลา แหล่งเรียนรู้จึงเข้ามามีบทบาทสำคัญ เช่น พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์)

- การสร้างแหล่งการเรียนรู้ ในสถานศึกษานั้นได้แก่ ห้องสมุด นอกสถานศึกษา เช่น พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ อุทยานวิทยาศาสตร์

- การจัดการความรู้ ได้พบว่าแหล่งความรู้ที่มีมากที่สุดนั้นอยู่ที่ตัวบุคคลถึง 50 % ทำอย่างไรจึงจะสามารถดึงความรู้ออกมาจากตัวบุคคลและนำไปสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้ บุคคลอื่นมีความรู้เพิ่มเติมและสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ ซึ่งมีวิธีการจัดการ 3 ช่องทางได้แก่ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในองค์กร ระหว่างองค์กร และนอกองค์กร

แหล่งเรียนรู้สำคัญในการจัดการศึกษา นั่นคือ ห้องสมุด ซึ่งห้องสมุดนั้นจะเป็นแหล่งสะสมความรู้ (ขุมวิชา) เป็นแหล่งแสวงหา (สืบค้น) และเป็นแหล่งสื่อสารความรู้เพื่อให้เกิดการนำไปใช้ ถ้าไม่มีวิธีการสื่อสารความรู้ที่ดี ก็ไม่ใช่ ห้องสมุดที่ดี

การศึกษาตลอดชีวิตนั้น จะสามารถเป็นจริงได้เมื่อ ทุกคนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง มีแหล่งเรียนรู้ที่พร้อมจะให้ความรู้ และมีเทคโนโลยีที่จะสามารถสื่อสารความรู้ได้สะดวก รวดเร็วและเป็นมิตรกับผู้แสวงหาความรู้

ฉะนั้น ห้องสมุดจึงเป็นแหล่งการเรียนรู้หลักที่เอื้ออำนวยต่อการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับทุกคน และเป็นกลไกสำคัญของการจัดการความรู้ในปัจจุบัน

2. การบรรยายพิเศษ เรื่อง “มิติใหม่กับการดำเนินงานห้องสมุดในอนาคต” โดย คุณพจน์ นฤตรรกกุล (Mr. Lee Pit Teong)

คุณพจน์ นฤตรรกกุล ได้กล่าวว่า การที่จะทำให้มีผู้ใช้บริการห้องสมุดมากขึ้นนั้น มีหลากหลายแนวทาง เช่น

- การสร้างบรรยากาศหรือพื้นที่สำหรับการเรียนรู้ (Learning space)
- การจัดกิจกรรมในรูปแบบของเกม เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้ใช้ความสามารถในการแข่งขัน กล้าแสดงออก และรู้จักแก้ปัญหา ทำให้ห้องสมุดเป็นอีกหนึ่งสังคมและมีความสุขสนุกสนาน
- การเพิ่มประสิทธิภาพของแหล่งข้อมูล เพื่อให้ผู้ใช้ทราบว่าไม่ใช่แค่ search engine เช่น Google หรือ Wikipedia เท่านั้นที่ใช้ค้นหาข้อมูลหรือเป็นแหล่งข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ เหตุผลที่ผู้ใช้บริการนิยมใช้ search engine อาจเกิดจากผู้ใช้เห็นว่า OPAC นั้นซ้ำ ไม่เป็นมิตรเหมือน Google เป็นเพียงตัวแทนของ Catalog เท่านั้น

ในอนาคตนี้รูปแบบของการ Catalog จะเป็นการนำข้อมูลจากสำนักพิมพ์มาจัดทำเป็นฐานข้อมูล การ Catalog ก่อน จึงจะนำหนังสือออกจำหน่าย ซึ่งห้องสมุดต่าง ๆ สามารถ Load ข้อมูลมาเก็บไว้ได้เลย ไม่ต้องมาดำเนินการเองเหมือนในปัจจุบัน และรูปแบบของหนังสือหรือเอกสารจะเปลี่ยนจาก hard copy หรือการตีพิมพ์ มาเป็นแบบ online มากขึ้น

รูปแบบหรือบทบาทใหม่ของห้องสมุดในอนาคต

- ห้องสมุดอาจจะต้องทำการศึกษาว่าห้องสมุดเรานั้นมีความโดดเด่นด้านใดและสร้างแหล่งความรู้ ความรู้ นั้น ๆ ขึ้นให้ดีและครบถ้วน เจาะประเด็นเฉพาะเรื่องลงไปเลย
 - ห้องสมุดเป็นแหล่งให้ข้อมูลสำหรับการงานทำของนักศึกษา เนื่องจากกำลังเข้าสู่สมาคมอาเซียน ซึ่งพลเมืองในประเทศสมาชิกสามารถทำงานที่ไหนก็ได้ในภูมิภาคนี้
 - ห้องสมุดมีระบบสนับสนุนการวิจัย มีระบบการตรวจสอบการเขียนรายงานการวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ ว่ามีการคัดลอกมาจากที่ใดเพื่อให้งานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์มีคุณภาพมากขึ้น
 - ห้องสมุดสร้างระบบ certification program เพื่อให้ความรู้แก่นักศึกษาอีกรูปแบบหนึ่ง
 - ห้องสมุดมีการพัฒนาระบบ IR (Institutional Repository) มากขึ้น ซึ่งจะเป็นการสร้างและพัฒนาคลังความรู้อิเล็กทรอนิกส์ของสถาบัน
- เป็นต้น

วิวัฒนาการของหนังสือ ต่อไปจะเปลี่ยนจาก Text book เป็น open source ซึ่งจะ online ให้ใช้ฟรี แต่ถ้าต้องการฉบับพิมพ์ต้องมีค่าใช้จ่าย และคาดว่าภายในระยะเวลา 5 ปี นับจากนี้ Text book จะหมดไป และเปลี่ยนมาเป็นระบบ online ทั้งหมด

3. การนำเสนอผลงานวิชาการทางวาจาและโปสเตอร์

ในการสัมมนาครั้งนี้ ได้นำผลงานทางวิชาการไปนำเสนอในรูปแบบของ โปสเตอร์ เรื่อง “ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี” รายละเอียดตามเอกสารแนบ

นางสาวชนิษฐา ทุมมากรณ์
ผู้สรุปรายงานการสัมมนา